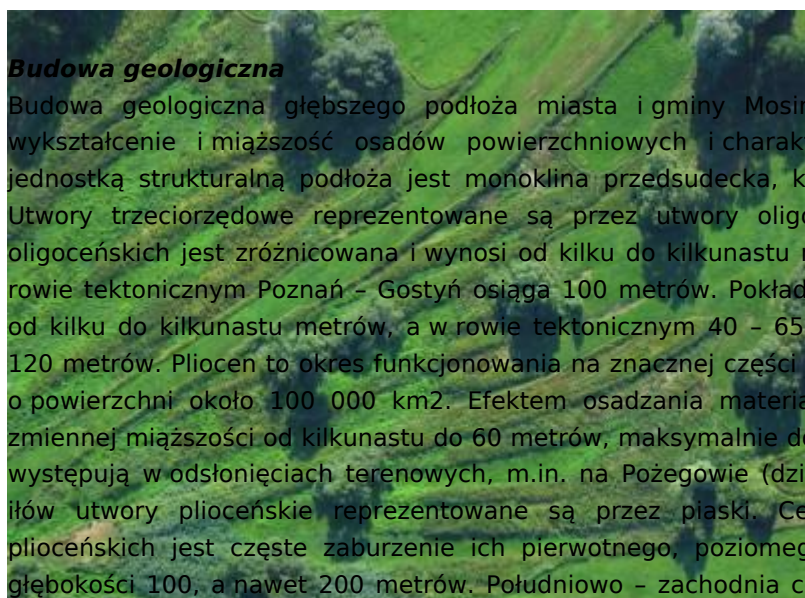

Informacje o gminie

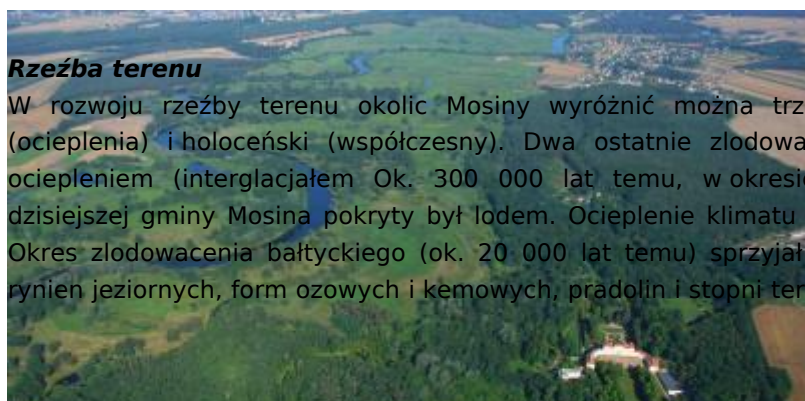
Położenie

Gmina Mosina należy administracyjnie do powiatu poznańskiego w województwie wielkopolskim. Według podziału Niziny Wielkopolskiej na jednostki geomorfologiczne B. Krygowskiego obszar gminy Mosina należy do trzech regionów: Wysoczyzny Poznańskiej, Wysoczyzny Gnieźnieńskiej i Pradoliny Warszawsko – Berlińskiej. Północno – wschodnia część gminy należy do Wysoczyzny Gnieźnieńskiej. Stanowią ją tutaj subregion – Równina Średzka – wysoczyzna dennomorenowa płaska wyniesiona do rzędnej ca 80 m. n.p.m. oraz równina sandrowa występująca w rejonie Babek i Daszewic na rzędnej ca 70 m. n.p.m. Północno – zachodnia część gminy na odcinku Mosina – Dymaczewo Stare leży w obrębie subregionu Wysoczyzny Poznańskiej zwanego Pagórkami Stęszewskimi. Oprócz wysoczyzny morenowej rozciętej rynnami jeziornymi występują tu pagórki czołowomorenowe zaburzone działaniami lądolodu. Rzeźba terenu jest tu urozmaicona a deniwelacje terenu dochodzą do 30 m. Pozostałą część gminy zajmuje pradolina Warszawsko – Berlińska o charakterze kotlinowatym. Wyróżnić tu można odcinek Obrzański (na zachód od Mosiny) i odcinek Śremski (na wschód od Mosiny) wraz z doliną odcinka przełomowego rzeki Warty (na północ od Mosiny). Od południa pradolina otoczona jest Pojezierzem Krzywińskim (Równiną Kościańską).

Budowa geologiczna

Budowa geologiczna głębszego podłoża miasta i gminy Mosina tylko w niewielkim stopniu miała wpływ na wykształcenie i miąższość osadów powierzchniowych i charakter współczesnej rzeźby terenu. Najważniejszą jednostką strukturalną podłoża jest monoklina przedsudecka, która obejmuje serie skalne od permu po kredę. Utwory trzeciorzędowe reprezentowane są przez utwory oligocenu, mio-cenu i pliocenu. Miąższość utworów oligoceńskich jest zróżnicowana i wynosi od kilku do kilkunastu metrów, rzadko powyżej 20 metrów, natomiast w rowie tektonicznym Poznań – Gostyń osiąga 100 metrów. Pokłady węgla brunatnych (środkowy oligocen) wynoszą od kilku do kilkunastu metrów, a w rowie tektonicznym 40 – 65 metrów. Miąższość utworów miocenijskich osiąga 120 metrów. Pliocen to okres funkcjonowania na znacznej części Niziny Wielkopolsko – Kujawskiej wielkiego jeziora o powierzchni około 100 000 km². Efektem osadzania materiałów w jeziorze plioceńskim są ropy poznańskie o zmiennej miąższości od kilkunastu do 60 metrów, maksymalnie do 120 m. Na terenie gminy Mosina wychodnie ropy występują w odsłonięciach terenowych, m.in. na Pożegowie (dzielnica Mosiny) oraz Dymaczewie Starym. Oprócz ropy utwory plioceńskie reprezentowane są przez piaski. Cechą charakterystyczną utworów miocenijskich i plioceńskich jest częste zaburzenie ich pierwotnego, poziomego układu w postaci siodła, łęków, sięgające do głębokości 100, a nawet 200 metrów. Południowo – zachodnia część gminy Mosina położona jest w zasięgu rowu tektonicznego, gdzie miąższość wszystkich serii trzeciorzędowych dochodzi do 300 – 400 m. Utwory czwartorzędowe reprezentowane są przez osady plejstocenijskie i holocenijskie, które widoczne są w naturalnych i sztucznych odsłonięciach na terenie gminy Mosina. Serie utworów plejstocenijskich tworzą dwa pokłady glin żwałowych – dolny pokład koloru szarego związany ze zlodowaceniem środkowopolskim oraz górny koloru brązowego związany ze zlodowaceniem bałtyckim. Pokłady glin 19 żwałowych rozdzielone są warstwą piaszczysto – żwirową utworzoną między zlodowaczeniami. Miąższość czwartorzędowa wynosi od 40 do 50 metrów i wyraźnie uzależniona jest od morfologii powierzchni plioceńskiej, w obniżeniach osiąga miąższość 70 metrów. Ważną formą czwartorzędową są piaski teras rzecznych, które na terenie miasta i gminy Mosina zajmują duże powierzchnie. Terasy Warty zbudowane są z utworów piaszczysto – żwirowych, z przewarstwieniami mułkowatymi. Najmłodsze utwory holocenijskie reprezentowane są przez piaski i mułki rzeczne, torfy i piaski wydymowe. Występują one w Pradolinie Warszawsko – Berlińskiej, w odcinku przełomowym Warty oraz w dolinach rozci-nających wysoczyznę.

Rzeźba terenu

W rozwoju rzeźby terenu okolic Mosiny wyróżnić można trzy cykle – glacialny (lodowcowy), peryglacialny (ocieplenia) i holocenijski (współczesny). Dwa ostatnie zlodowacenia (środkowopolskie i bałtyckie), rozdzielone ociepleniem (interglacjałem Ok. 300 000 lat temu, w okresie zlodowacenia środkowopolskiego cały obszar dzisiejszej gminy Mosina pokryty był lodem. Ocieplenie klimatu w okresie eemskim sprzyjało rozwojowi torfowisk Okres zlodowacenia bałtyckiego (ok. 20 000 lat temu) sprzyjał powstawaniu wysoczyzn morenowych, sandrów, rynien jeziornych, form ozowych i kemowych, pradolin i stopni terasowych. Cykl peryglacialny to okres kiedy obszar

gminy wolny był od lodu. Ok. 13 000 lat temu ocieplenie klimatu spowodowało wytopienie się brył lodów zagrzebanych w gruncie, powstawaniu jezior polodowcowych, zanikowi zmarzliny oraz uaktywnieniu procesów wydymotwórczych. Ingerencja w stosunku do rzeźby glacialnej przejawiała się w złagodzeniu stoków, powstawaniu serii osadów stokowych i podstokowych, oraz modelowaniu den dolin rzecznych. Ostatni z cykli – cykl holoceni – rozpoczął się ok. 10 000 lat temu i trwa do dnia dzisiejszego. Tutaj nastąpiła całkowita likwidacja wieloletniej zmarzliny, nasiliły się procesy wydymotwórcze, procesy glebotwórcze, proces zarastania jezior, a współcześnie – oddziaływanie wód opadowych, rzecznych i Współczesna rzeźba terenu gminy Mosina wykształcona jest więc w kilku przedstawionych wyżej cyklach przez cały zespół zmieniających się procesów rzeźbo i glebotwórczych.

Gleby

Gleby są efektem wspólnego oddziaływania na siebie skał występujących w podłożu, rzeźby terenu, klimatu, szaty roślinnej i wód gruntowych. Wspólne oddziaływanie na siebie w/w czynników zaowocowało wystąpieniem na terenie gminy Mosina następujących typów gleb: gleby płowe, gleby rdzawe, czarne ziemie, gleby murszowate i mady rzeczne. Użytkowanie powierzchni gminy przedstawia się następująco:

- grunty orne zajmują 37,8% powierzchni,
- użytki zielone - 12,6% powierzchni,
- lasy – 37,5% powierzchni,
- grunty pod wodami – 2,4% powierzchni,
- nieużytki – 1,9% powierzchni,
- pozostałe – 7,8% powierzchni.

Roślinność

Lasy oraz tereny zadrzewione i zakrzewione w gminie Mosina zajmują 37% powierzchni, podczas gdy lesistość woj. poznańskiego wynosi 21%, a Polski 27,9%. Lasy mosińskie przynależą administracyjnie do WPN i jego otuliny; Nadleśnictw: Babki i Konstantynowo, obręb Konstantynowo. Najcenniejszym na terenie Gminy Mosina zbiorowiskiem leśnym jest Wielkopolski Park Narodowy. Główny drzewostan Parku stanowi sosna zwyczajna, której udział w lasach Parku wynosi 70%. Z gatunków środkowoeuropejskich należy wymienić - dąb bezszypułkowy, grab pospolity. Bory sosnowe i sosnowo - dębowe bory mieszane rosną na ubogich glebach bielcowych. Na bogatych glebach brunatnych rosną m.in. kwaśne dąbrowy, lasy dębowo - grabowe (grądy), a na siedliskach cieplejszych - świetliste dąbrowy. Wilgotne i żyzne czarne ziemie w pobliżu jezior i cieków wodnych zajmują łągi wierzbowo - jesionowe. Natomiast tereny zabagnione lasy z panującą olszą czarną (olsy) oraz zarośla łozowe złożone z krzewiastych wierzb i kruszyny. Fauna WPN charakteryzuje się bogactwem gatunków należących do rozmaitych grup systematycznych. Dominują tu gatunki środkowoeuropejskie i europejskie. Najbogatsza jest fauna bezkręgowców, wśród których najliczniej reprezentowane są owady - ponad 3 tys. gatunków na terenie całego WPN. Również bogaty i różnorodny jest świat kręgowców, do których należą ryby, płazy, gady, ptaki oraz ssaki.

Lasy WPN pełnią funkcje naukowo-dydaktyczne oraz przyrodniczo-krajoznawcze i podlegają nadrzędnym rygorom ochrony. Również lasy w granicach Rogalińskiego Parku Krajobrazowego spełniają przede wszystkim funkcje ochronne, naukowo dydaktyczne (rezerваты przyrody) oraz krajoznawcze. W Zespole Przyrodniczo-Krajobrazowym "Łęgi Rogalińskie" chronione są łągi nadwarciańskie z pomnikowymi dębami oraz starorzeczka z bogatą florą i fauną gdzie przeważa funkcja ekologiczna i naukowo-dydaktyczna.

Generalnie przeważają w gminie siedliska borów mieszanych świeżych i borów świeżych z przewagą sosny. W dolinie Olszynki występują lasy wilgotne z dębem, olszą, topolą, jesionem, brzozą, oraz lasy świeże z sosną i 124 letnimi dębami. Typowe siedliska lasów łągowych z sosną do 140 lat oraz dębami występują w Leśnictwie Krajkowo. Całe powierzchnie leśne w południowo - wschodniej części gminy zaliczane są do wodochronnych.